

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/626
Toplantı Tarihi/Sayısı : 4.7.2024/43
Karar Numarası : 2024/625
Başvuran : Eşit Haklar İçin İzleme Derneği
Başvuran Vekili : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Yüksek Seçim Kurulu tarafından 31 Mart 2024 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde, hastalığı veya engeli sebebiyle yatağa bağımlı olan seçmenlerin oy kullanmalarını sağlamak için seyyar sandık kurulu kurulması, seçmenlerin seyyar sandık seçmen listesine kayıt ve güncelleme işlemlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarına dair alınan 20/12/2023 tarihli ve 1570 sayılı kararın ayrımcılık yasağı ilkesine aykırı olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran Dernek tarafından, Yüksek Seçim Kurulunca (YSK) alınan 20/12/2023 tarihli ve 1570 sayılı kararda hastalığı veya engeli nedeniyle yatağa bağımlı olan seçmenlerden sadece il/ilçe merkezlerinde yaşayan hasta ve engelli vatandaşlara seyyar sandık kurulumuna kaydolma hakkı tanındığı, belde ve köylerde yaşayan engelli ve hasta seçmenler bakımından bu hakkın yok sayılmasının doğrudan ayrımcılık oluşturduğu ve söz konusu ayrımcılık ihlali ile ilgili YSK'ya yapılan başvurunun reddedildiği iddia edilerek başta eşitlik ilkesini güvence altına alan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası olmak üzere 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'a, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'a ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu ileri sürülen söz konusu kararın ayrımcılık yasağı ilkesi kapsamında incelenmesi ve seyyar sandık kurullarına yatağa bağımlı bütün engelli ve hasta seçmenlerin kayıt olabilmelerini sağlayacak yeni bir karar alınması konusunda tavsiye oluşturulması talep edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Seçimlerin genel yönetim ve denetimi*" başlıklı 79'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...)

Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

(...)"

4. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

5. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)"

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan

başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, YSK tarafından alınan karar ile hastalığı veya engeli nedeniyle yatağa bağımlı olan seçmenlerden sadece il/ilçe merkezlerinde yaşayan hasta ve engelli vatandaşlara seyyar sandık kurulmasına kaydolma hakkı tanındığı, belde ve köylerde yaşayan engelli ve hasta seçmenler bakımından bu hakkın yok sayılmasının doğrudan ayrımcılık oluşturduğu iddiası ile söz konusu ayrımcı kararın iptal edilerek yeni bir karar alınması talebine ilişkindir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, Kuruma bireysel başvuruda bulunma hakkının, ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan gerçek ve tüzel kişilere ait olduğu düzenlenmiştir. Ayrıca mezkûr Yönetmelik'in 37'nci maddesinde ise başvuruların kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabileceği, bu durumda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesi sunulmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

15. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; Derneğin ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gören sıfatını haiz olmadığı, ayrıca temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesi de sunmadığı görülmekle birlikte başvuran Derneğin ehliyet kriterini sağlasa dahi Anayasa'nın 79'uncu maddesi ve 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası gereği YSK kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamayacağından iddia ve talebin Kuruma başvuru konusu olamayacak işlemler arasında olduğu değerlendirilmektedir.

16. Başvuran Derneğin iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; başvuran Derneğin ehliyet kriterini sağlamadığı, bununla birlikte Anayasa'nın 79'uncu maddesi ile 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası gereği YSK kararları Kurumumuza başvuru konusu edilemeyeceğinden başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

4/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye